

Wiosenna
promocja!

Do rocznej prenumeraty
nowa **książka Wojciecha
Bonowicza** w prezencie

<https://wiesz.pl/2024/03/20/wiosenna-promocja-do-rocznej-prenumeraty-książka-wojciecha-bonowicza-w-prezencie/>

WIEŻ

<https://wiesz.pl/>

Piątek, 22 marca 2024

[Wież.pl](https://wiesz.pl/)
(<https://wiesz.pl/>)

[Kwartalnik](https://wiesz.pl/kwartalnik/)
([kwartalnik](https://wiesz.pl/kwartalnik/))

[Wydawnictwo](https://wiesz.pl/wydawnictwo/)
(<https://wiesz.pl/wydawnictwo/>)

[Laboratorium](https://wiesz.pl/laboratorium/)
(<https://wiesz.pl/laboratorium/>)

WIARA ([HTTPS://WIEZ.PL/CATEGORY/WIARA/](https://wiesz.pl/category/wiara/))

Naśladowcy Marii z Betanii. Rekolekcje na Wielki Tydzień (1)

Ks. Andrzej Draguła (<https://wiesz.pl/author/andrzej-dragula/>) | 15 kwietnia 2019

Podziel się z innymi

Namaszczenie w Betanii

W namaszczeniu Jezusowi stóp przez Marię jest jakiś nadmiar, jakaś rozrzutność, która wydaje się godna potępienia. Tyle że podobnym marnotrawstwem jest Eucharystia.

Zgodnie z narracją Ewangelii, liturgia zaprowadza nas dzisiaj do Betanii, gdzie Jezus spędza czas w gronie przyjaciół (J 12, 1-11). Urządzono tam dla Niego ucztę. Marta swoim zwyczajem usługiwała, ale Maria – inaczej niż przy poprzedniej wizycie, gdy siedziała u nóg Jezusa – zrobiła coś, co wywołało oburzenie Judasza: namaszczała stopy Jezusa i wycierała je włosami.

Wszystkie elementy narracji wskazują na niezwykłość tego czynu. Najpierw objętość wylanego olejku. Funt jest odpowiednikiem rzymskiej miary zwanej *libra* bądź *litra*, równej dwunastu uncjom, co daje – w zależności od przyjętych miar – wagę między 340 a 450 gramów. Czy rzeczywiście wylała wszystko? Być może tak, skoro dom napełnił się wonią olejku. Trochę tak jakby rozbiła butelkę intensywnych perfum. Nie znam zapachu nardu (*nardum*), ale w literaturze można znaleźć informację, że nard ma bardzo mocny zapach i dla współczesnych raczej nieprzyjemny. Ta woń naprawdę musiała być intensywna.

Towarzyska biesiada w Betanii, przynajmniej w pierwszym, bezpośrednim odbiorze uczestników, szybko zamienia się w uroczystość pogrzebową, a przynajmniej w jej zapowiedź

Jeśli rzeczywiście był to nard, to musiał być bardzo drogi, wytwarza się go bowiem z rośliny rosnącej jedynie w Himalajach na wysokości trzech do czterech tysięcy metrów nad poziomem morza. Św. Marek, który namaszczenie w Betanii umieszcza w domu Szymona Trędowatego i mówi o bezimiennej kobiecie, zauważy wprost, że rozbiła flakonik „prawdziwego olejku nardowego, bardzo drogiego” (Mk 14, 3). To był towar importowany. Pliniusz w swej „Historii naturalnej” nazywa nard *principale in unguentis* – najważniejszym z używanych wówczas pachnideł, które było stosowane zarówno przy pogrzebie, jak i w życiu towarzyskim. Literatura starożytna potwierdza, że nard służył do namaszczenia nim gości podczas uczt, zarówno w świecie rzymskim, greckim, jak i żydowskim. To właśnie dzieje się w Betanii, przynajmniej w pierwszym, bezpośrednim odbiorze uczestników. To uczta, biesiada towarzyska, która jednak szybko zamienia się w uroczystość pogrzebową, a przynajmniej w jej zapowiedź.

Judasz, który miał liczby w głowie, szybko ocenił wartość wylanego olejku na trzysta denarów, a jeśli denar potraktować jako wypłatę za dniówkę, to była to równowartość trzystu dniówek, wliczając szabaty i święta – roczny zarobek. Kto z nas tak lekką ręką wydaje perfumy warte roczną pensję? Kto z nas takie posiada? Żeby jednak jeszcze dodać niezwykłości temu wydarzeniu, Maria rozpuszcza włosy i wyciera nimi nogi Jezusa. Tego się nie robiło, przynajmniej w porządnym żydowskim domu. Kobieta nie rozpuszczała włosów przy obcym mężczyźnie, nawet tak zaprzyjaźnionym jak Jezus. To było wyraźne przekroczenie towarzyskich konwenansów.

I jeszcze jedno – inaczej niż u synoptyków – Maria namaszcza nogi, a nie głowę. Namaszczenie głowy oznaczałoby kapłana lub króla. Namaszczenie nóg wskazuje na wędrowca, pielgrzyma, a może piechura, wojownika przed ostateczną walką. „Pełne wdzięku” wydać się jej musiały nogi Jezusa, nogi „zwiastuna radosnej nowiny, który

ogłasza pokój, zwiastuje szczęście, który obwieszcza zbawienie” (Iz 52, 7). Jedno jest pewne. Jest w tym uczynku Marii jakiś nadmiar, jakaś emfaza, hiperbola, jakaś rozrzutność, która wydaje się godna potępienia. Wszak rozrzutność nie należy do porządku cnót.

Jan Paweł II w encyklice o Eucharystii pisze, że w odczuciu zebranych, a zwłaszcza Judasza (tak to jest u św. Jana), gest ten, biorąc pod uwagę potrzeby biednych, był „marnotrawstwem” nie do przyjęcia. Ale właśnie to marnotrawstwo papież czyni teologicznym modelem. A pisze tak: „Tak jak kobieta z Betanii, Kościół nie obawiał się «marnować», poświęcając najlepsze swoje zasoby, aby wyrażać pełne adoracji zdumienie wobec niezmiernego daru Eucharystii” (EdE 48). Wyrazem tego zdumienia jest liturgia. Kościół mógłby do dzisiaj sprawować Eucharystię po domach i na zwykłym stole, mając za naczynia talerz i kubek. Nic by to Eucharystii nie ubliżyło. Zresztą, czasami – w określonych sytuacjach – też tak się robi. Ale jednak – jak zauważa papież – gdy przyszło sprawować Paschę, potrzebna się okazała „sala duża, usłana i gotowa” (Mk 14, 15). „Kościół w ciągu wieków i przy zmieniających się kulturach czuł się zobowiązany, aby sprawować Eucharystię w oprawie godnej tej wielkiej tajemnicy” – zauważa. Już pierwsza liturgia sprawowana była w kontekście owego błogosławionego marnowania.

Lubię myśleć o liturgii jako o powtórzeniu gestu Marii z Betanii, jako o namaszczeniu Jezusa na pogrzeb. Skoro liturgia jest uobecnieniem Jego śmierci i zmartwychwstania, to przecież musi się odbyć także Jego pogrzeb i musi być Jego grób. Liturgia jest namaszczeniem Chrystusowego Ciała, które Jezus wydaje za nas. To w gruncie rzeczy nie my sprawujemy liturgię. To On ją sprawuje jako kapłan i żertwa. Cóż możemy dodać do Jego śmierci? Wzorem Marii możemy Go namaścić na pogrzeb. Trudno nie zapytać więc o jakość naszych liturgii, o ów olej, którym namaszczamy Pana, o jego ilość i jakość, o jego błogosławiony nadmiar. Czy wpisujemy się w poczet świętych marnotrawczyń? Marii, która wylała funt drogiego olejku? Ubogiej wdowy, co wrzuciła wszystko, cały swój majątek? Owej kobiety, co odnalazłszy zagubioną drachmę i zapraszając na ucztę przyjaciółki i sąsiadki, zapewne wydała na nią więcej, niż znalazła? O, błogosławione marnowanie!

Św. Augustyn w kazaniu 50 na Ewangelię wg św. Jana wyprowadza grecki przymiotnik *pistikés* (łac. *pisticus*) tłumaczony jako „czysty” od rzeczownika *pistis*, czyli wiara. „Wiara po grecku *pistis* się nazywa” – zauważa Augustyn. Niektóre współczesne słowniki odrzucają tę etymologię, ale trudno nie zauważyć między oboma wyrazami przynajmniej fonicznego podobieństwa. Od *pistis* blisko do *pistékes*. Aby uzasadnić swoją interpretację, Augustyn przytacza słowa św. Pawła: „Sprawiedliwy z wiary żyje” (Rz 1, 17). Maria wyznała wiarę, czyniąc to, co było sprawiedliwe. „Chciałeś wypełnić sprawiedliwość” – zwraca się Augustyn do swego słuchacza. Naśladuj gest Marii z Betanii: „Namaszczaj nogi Jezusa; żyjąc dobrze, idź śladami Pana. Ocieraj włosami; jeśli masz coś zbędnego, daj ubogim, a otarłeś nogi Pana; włosy bowiem zdają się być czymś niepotrzebnym dla ciała. Wierzysz, masz sposobność uczynić coś z tym, czego masz w nadmiarze; dla ciebie jest to zbędne, dla nóg Pana konieczne. Może na ziemi nogi Pana są w potrzebie. O czym bowiem, jak nie o swoich członkach Pan przy końcu powie: «Coście uczynili jednemu z Moich najmniejszych, mnie uczyniliście». Użyliście na coś tego, czego wam zbywało, ale nogom Moim wyświadczyliście przysługę”. Jeśli Kościół w Jego nogach to Kościół ubogich.

Wspieraj na Patronite.pl

Czytasz Więź? Współtwórz ją z nami!

Wesprzyj

[. \(https://patronite.pl/Wiez\)](https://patronite.pl/Wiez)

Czy między jedną a drugą interpretacją jest sprzeczność? Czy tym błogosławnym marnowaniem jest liturgia czy może bardziej troska o sprawiedliwość wobec ubogich? Jan Paweł II w Liście „Mane nobiscum Domine” rozwiewa tę pozorną sprzeczność.

„Nie możemy się łądzić: tylko po wzajemnej miłości i trosce o potrzebujących zostaniemy rozpoznani jako prawdziwi uczniowie Chrystusa (por. J 13, 35; Mt 25, 31-46). To właśnie jest kryterium, wedle którego będzie mierzona autentyczność naszych celebracji eucharystycznych” (28). Piękno liturgii, które nie prowadzi do sprawiedliwości, pozostanie jedynie estetyką. Sprawiedliwość wobec potrzebujących, która nie wyrasta z piękna Eucharystii, pozostaje filantropią. I jedno, i drugie jest dobre: i piękno estetyczne, i troska o bliźniego. Ale jedno bez drugiego będzie zawsze pominięciem Pana, który pragnie, by Jego nogi namaszczać i pięknem, i sprawiedliwością. „Duszo! Jeśli chcesz być wierną, namaszczaj z Marią nogi Pana drogim olejkiem” – wzywa św. Augustyn.

Ryszard Koziółek pisał na łamach „Tygodnika Powszechnego”: „Niewątpliwie stopy Chrystusa [...] miały co pamiętać. Dowodzi tego język ewangelicznych przypowieści, pełen obrazów i doznań wywołanych bliskim kontaktem z ziemią, wodą, roślinami i zwierzętami”. Z rękami Marii, z jej włosami. Tak, chyba jest coś takiego jak „pamięć stóp”, które niosą ze sobą całą przeszłość. Do tych doznań już wkrótce dołączy jeszcze jedno doznanie – ból. „Dobranoc nogi święte na wylot przeszyte, / I tępemi gwoździami do krzyża przybite” – trzeba będzie zaśpiewać w Wielki Piątek nocą. Ale w tej trudnej chwili będą Jezusowe nogi pamiętać także gest Marii z Betanii, o którym to stara benedyktyńska modlitwa mówi, że „gdy całowała nogi swego Odkupiciela”, „pokój [...] stał się udziałem Marii”.

„Może na ziemi nogi Pana są w potrzebie” – mówił Augustyn. Trzeba je obmywać, trzeba je całować. Ten jednak, kto się pochyli, by to zrobić, musi być gotów na judaszowe nierozumienie. Taki jest los tych, co chcą naśladować gest Marii z Betanii.

[rekolekcje \(https://wiaz.pl/tag/rekolekcje/\)](https://wiaz.pl/tag/rekolekcje/). [Wielkanoc \(https://wiaz.pl/tag/wielkanoc/\)](https://wiaz.pl/tag/wielkanoc/).

[Wielkanoc 2019 \(https://wiaz.pl/tag/wielkanoc-2019/\)](https://wiaz.pl/tag/wielkanoc-2019/).

[Wielki Tydzień \(https://wiaz.pl/tag/wielki-tydzien/\)](https://wiaz.pl/tag/wielki-tydzien/).

[\(https://wiesz.pl/author/andrzej-dragula/\)](https://wiesz.pl/author/andrzej-dragula/)

ur. 1966, ksiądz diecezji zielonogórsko-gorzowskiej. Dr hab. teologii, profesor Uniwersytetu Szczecińskiego, przewodniczący Rady Instytutu Nauk Teologicznych US, członek Komitetu Nauk Teologicznych Polskiej Akademii Nauk. Publicysta. Członek redakcji kwartalnika „Więź” i Rady Naukowej Laboratorium „Więzi”. Stały współpracownik „Tygodnika Powszechnego”. Laureat Nagrody Dziennikarskiej „Ślad” im. bp. Jana Chrapka w roku 2018. Autor wielu książek, m.in. wydanych w Bibliotece „Więzi”: „Ocalić Boga. Szkice z teologii sekularyzacji”; „Copyright na Jezusa. Język, znak, rytuał między wiarą a niewiarą”; „Błuźnierstwo. Między grzechem a przestępstwem”; „Emaus. Tajemnice dnia ósmego”, „Kościół na rynku. Eseje pastoralne”. Ostatnio wydał: „Syn marnotrawny. Biografia ocalenia” i „Kościół, który wyznaje”. Mieszka w Zielonej Górze.

[Więcej](https://wiesz.pl/author/andrzej-dragula/)

Podziel się

10

1

Przeczytaj także

[\(https://wiesz.pl/2024/03/22/w-szczecinie-chca-sie-modlic-w-obronie-abp-dziegi-i-prawdy/\)](https://wiesz.pl/2024/03/22/w-szczecinie-chca-sie-modlic-w-obronie-abp-dziegi-i-prawdy/)

WIADOMOŚCI,

[\(HTTPS://WIEZ.PL/CATEGORY/WIADOMOSCI/\)](https://wiesz.pl/category/wiadomosci/)

KOŚCIÓŁ

[\(HTTPS://WIEZ.PL/CATEGORY/KOSCIOL/\)](https://wiesz.pl/category/kosciol/)

W Szczecinie chcą się modlić w obronie abp. Dziegi i prawdy

[\(https://wiesz.pl/2024/03/22/w-szczecinie-chca-sie-modlic-w-obronie-abp-dziegi-i-prawdy/\)](https://wiesz.pl/2024/03/22/w-szczecinie-chca-sie-modlic-w-obronie-abp-dziegi-i-prawdy/)

[Więź.pl](https://wiesz.pl/author/laboratorium-wiezi/)

[\(https://wiesz.pl/author/laboratorium-wiezi/\)](https://wiesz.pl/author/laboratorium-wiezi/)

[\(https://wiesz.pl/2024/03/22/a-jeśli-potrzebujemy-nie-wielkiego-lecz-malego-postu/\)](https://wiesz.pl/2024/03/22/a-jeśli-potrzebujemy-nie-wielkiego-lecz-malego-postu/)

KULTURA

[\(HTTPS://WIEZ.PL/CATEGORY/KULTURA/\)](https://wiesz.pl/category/kultura/)

A jeśli potrzebujemy nie Wielkiego, lecz małego postu?

[\(https://wiesz.pl/2024/03/22/a-jeśli-potrzebujemy-nie-wielkiego-lecz-malego-postu/\)](https://wiesz.pl/2024/03/22/a-jeśli-potrzebujemy-nie-wielkiego-lecz-malego-postu/)

[Magdalena Fijolek](https://wiesz.pl/author/magdalena-fijolek/)

[\(https://wiesz.pl/author/magdalena-fijolek/\)](https://wiesz.pl/author/magdalena-fijolek/)

[\(https://wiesz.pl/2024/03/21/sztuka-na-uslugach/\)](https://wiesz.pl/2024/03/21/sztuka-na-uslugach/)

KULTURA

[\(HTTPS://WIEZ.PL/CATEGORY/KULTURA/\)](https://wiesz.pl/category/kultura/)

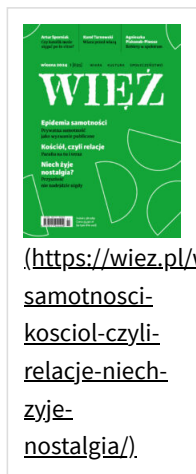
Sztuka na usługach?

[\(https://wiesz.pl/2024/03/21/sztuka-na-uslugach/\)](https://wiesz.pl/2024/03/21/sztuka-na-uslugach/)

[Karol Grabias](https://wiesz.pl/author/karol-grabias/)

[\(https://wiesz.pl/author/karol-grabias/\)](https://wiesz.pl/author/karol-grabias/)

Obecny numer

[\(https://wiesz.pl/wydawnictwo/kwartalnik/epidemia-samotnosci-kosciol-czyli-relacje-niech-zyje-nostalgia/\)](https://wiesz.pl/wydawnictwo/kwartalnik/epidemia-samotnosci-kosciol-czyli-relacje-niech-zyje-nostalgia/)

Wiosna 2024, nr 1

Cena: **32,30 zł**

Zamów

[\(https://wiesz.pl/wydawnictwo/kwartalnik/epidemia-samotnosci-kosciol-czyli-relacje-niech-zyje-nostalgia/\)](https://wiesz.pl/wydawnictwo/kwartalnik/epidemia-samotnosci-kosciol-czyli-relacje-niech-zyje-nostalgia/)

Poprzednie numery

[\(https://wiesz.pl/wydawnictwo/kategoria/kwartalnik/\)](https://wiesz.pl/wydawnictwo/kategoria/kwartalnik/)

A w nim:

EPIDEMIA SAMOTNOŚCI:

Prywatna samotność jako wyzwanie publiczne

[\(https://wiesz.pl/2024/03/20/prywatna-samotnosc-jako-wyzwanie-publiczne/\)](https://wiesz.pl/2024/03/20/prywatna-samotnosc-jako-wyzwanie-publiczne/)

KOŚCIÓŁ, CZYLI RELACJE:

Parafia na tu i teraz

[\(https://wiesz.pl/2024/03/20/parafia-na-tu-i-teraz/\)](https://wiesz.pl/2024/03/20/parafia-na-tu-i-teraz/)

NIECH ŻYJE NOSTALGIA:

Przyszłość nie nadejdzie nigdy

[\(https://wiesz.pl/2024/03/20/przeszlosc-to-dzis-a-przyszlosc-nie-nadejdzie-nigdy/\)](https://wiesz.pl/2024/03/20/przeszlosc-to-dzis-a-przyszlosc-nie-nadejdzie-nigdy/)

Wydarzenia Zobacz wszystkie

[\(https://wiesz.pl/events/\)](https://wiesz.pl/events/)

[\(https://wiesz.pl/event/pelnia-razem-czy-osobno-debata-i-warsztaty/\)](https://wiesz.pl/event/pelnia-razem-czy-osobno-debata-i-warsztaty/)

**Pelnia: razem czy osobno? /
Debata i warsztaty**
(<https://wiesz.pl/event/pelnia-razem-czy-osobno-debata-i-warsztaty/>)

Czy człowiek potrzebuje bliskiej relacji z innymi osobami? Jakie są najblizsze rodzaje więzi, w jakie wchodzi człowiek? Czy osoba niebędąca w bliskich relacjach z innymi jest „kompletna”?

Wiecej <https://wiesz.pl/event/pelnia-razem-czy-osobno-debata-i-warsztaty/>

Najnowsze

[\(https://wiesz.pl/2024/03/22/w-szczecinie-chca-sie-modlic-w-obronie-abp-dziegi-i-prawdy/\)](https://wiesz.pl/2024/03/22/w-szczecinie-chca-sie-modlic-w-obronie-abp-dziegi-i-prawdy/)

WIADOMOŚCI,

[\(HTTPS://WIEZ.PL/CATEGORY/WIADOMOSCI/\)](https://wiesz.pl/category/wiadomosci/)

KOŚCIÓŁ

[\(HTTPS://WIEZ.PL/CATEGORY/KOSCIOL/\)](https://wiesz.pl/category/kosciol/)

W Szczecinie chcą się modlić w obronie abp. Dziegi i prawdy
(<https://wiesz.pl/2024/03/22/w-szczecinie-chca-sie-modlic-w-obronie-abp-dziegi-i-prawdy/>)

Więź.pl

[\(https://wiesz.pl/author/laboratorium-wiezi/\)](https://wiesz.pl/author/laboratorium-wiezi/)

[\(https://wiesz.pl/2024/03/22/a-jesli-potrzebujemy-nie-wielkiego-lecz-malego-postu/\)](https://wiesz.pl/2024/03/22/a-jesli-potrzebujemy-nie-wielkiego-lecz-malego-postu/)

KULTURA

[\(HTTPS://WIEZ.PL/CATEGORY/KULTURA/\)](https://wiesz.pl/category/kultura/)

A jeśli potrzebujemy nie Wielkiego, lecz małego postu?
(<https://wiesz.pl/2024/03/22/a-jesli-potrzebujemy-nie-wielkiego-lecz-malego-postu/>)

Magdalena Fijołek

[\(https://wiesz.pl/author/magdalena-fijolek/\)](https://wiesz.pl/author/magdalena-fijolek/)

[\(https://wiesz.pl/2024/03/21/ks-heller-lubie-nie-wiedziec/\)](https://wiesz.pl/2024/03/21/ks-heller-lubie-nie-wiedziec/)

WIADOMOŚCI,

[\(HTTPS://WIEZ.PL/CATEGORY/WIADOMOSCI/\)](https://wiesz.pl/category/wiadomosci/)

WIARA

[\(HTTPS://WIEZ.PL/CATEGORY/WIARA/\)](https://wiesz.pl/category/wiara/)

Ks. Heller: Lubię nie wiedzieć
(<https://wiesz.pl/2024/03/21/ks-heller-lubie-nie-wiedziec/>)

Więź.pl

[\(https://wiesz.pl/author/laboratorium-wiezi/\)](https://wiesz.pl/author/laboratorium-wiezi/)

[\(https://wiesz.pl/2024/03/21/kino-na-uslugach-poboznosci/\)](https://wiesz.pl/2024/03/21/kino-na-uslugach-poboznosci/)

KULTURA

[\(HTTPS://WIEZ.PL/CATEGORY/KULTUR](https://wiesz.pl/category/kultura/)

Kino na usługach pobożności
(<https://wiesz.pl/2024/03/21/ks-heller-lubie-nie-wiedziec/>)

Damian Jankowski

<https://wiesz.pl/author/damianjan>

Więź.pl

Wiadomości
[\(https://wiesz.pl/category/wiadomosci/\)](https://wiesz.pl/category/wiadomosci/)

Społeczeństwo

Wiara [\(https://wiesz.pl/category/wiara/\)](https://wiesz.pl/category/wiara/)

Kultura
[\(https://wiesz.pl/category/kultura/\)](https://wiesz.pl/category/kultura/)

Historia

Kwartalnik

Bieżący numer

Archiwum
[\(https://wiesz.pl/wydawnictwo/kategoria/kwartalnik/\)](https://wiesz.pl/wydawnictwo/kategoria/kwartalnik/)

Prenumerata
[\(https://wiesz.pl/wydawnictwo/prenumerata/\)](https://wiesz.pl/wydawnictwo/prenumerata/)

Autorzy [/wydawnictwo/autorzy/a](https://wiesz.pl/wydawnictwo/autorzy/a)

Newsletter

Bądź na bieżąco

Adres-email

Zapisz mnie

Wydawnictwo

Laboratorium

Czytaj, jak Ci wygodnie

Książki

[\(https://wiesz.pl/wydawnictwo/kategoria/ksiazki/\)](https://wiesz.pl/wydawnictwo/kategoria/ksiazki/)

Projekty (/projekty)

[Publikacje \(/publikacje\)](#)

E-booki

[\(https://wiesz.pl/wydawnictwo/kategoria/e-booki/\)](https://wiesz.pl/wydawnictwo/kategoria/e-booki/)

Zespół (/zespol)

Regulamin księgarni

[\(https://wiesz.pl/wydawnictwo/regulamin/\)](https://wiesz.pl/wydawnictwo/regulamin/)

Dostawa i płatności

[\(https://wiesz.pl/wydawnictwo/dostawa-i-platnosci/\)](https://wiesz.pl/wydawnictwo/dostawa-i-platnosci/)

Zamów

[\(<https://wiesz.pl/wydawnictwo/zamow>\)](https://wiesz.pl/wydawnictwo/zamow)

Wspieraj nas na:

Pytania na które nie
ma odpowiedzi,
rozwiązujemy nie
przez wyjaśnienie
ich, ale przez
postawę wobec nich.

**Tadeusz
Mazowiecki**

Założyciel i
redaktor
naczelny
„Więzi” (1958-
1981)

Copyright © Towarzystwo „WIĘŹ”

[O nas \(https://wiesz.pl/o-nas/\)](https://wiesz.pl/o-nas/)

[Kontakt \(https://wiesz.pl/kontakt/\)](https://wiesz.pl/kontakt/)

[Regulamin \(https://wiesz.pl/wydawnictwo/regulamin/\)](https://wiesz.pl/wydawnictwo/regulamin/)

[Polityka prywatności \(https://wiesz.pl/polityka-prywatnosci/\)](https://wiesz.pl/polityka-prywatnosci/)

[Reklama \(https://wiesz.pl/reklama/\)](https://wiesz.pl/reklama/)